

POORTAOL

GRATIS VESTINGKRANT VOOR EN DOOR BEWONERS VAN DE VESTING WOUDRICHEM
REDACTIE: DAALDERSTRAAT 4 ▼ 4285 AV WOUDRICHEM ▼ info@woudrichemvesting.nl ▼ JAARGANG 22 ▼ 2 september ▼ 2024

DAAR ZIJN WE WEER MET EEN KRANT ZO VOL DAT WE ÉÉN ARTIKEL, DE AGENDA ÈN DE AUTEURSNAMEN MOESTEN LATEN VERVALLEN! PFF...

NIEUWE OPZET VISSERIJ DAG MAAKT VERBINDING EN BLIJKT EEN GROOT SUCCES. OOK MUSEUM DE RIVIER ZOEKT DIE VERBREDING.

WILT U HET ALS EERSTE WETEN? GEEF U DAN OP VOOR DE DIGITALE VERSIE! WANT ALS ER WAT TE MELDEN IS DAN DOEN WE DAT!

WORDT U DE NIEUWE VESTINGGOUVERNEUR EN LEGT U AMBTENAREN IN ALMKERK UIT DAT WOERKUM NIET IN FRIESLAND LIGT?

WEER TERUG VAN WEGGEWEEST NIEUWE BEWONERS STELLEN ZICH VOOR. DE OUDSTE- EN VERREWEG DE MEEST GELEZEN VASTE RUBRIEK.

Museum pakt de regie en zoekt via verbreding en verbinding een toekomst. Knap want met deze nieuwe visie weet het bestuur alle neuzen dezelfde kant op te krijgen. Op de foto overhandigt voorzitter Arjens van Gammeren het betreffende rapport aan Wethouder van Hunnik.

Nieuwe generatie Woerkummers neemt organisatie van de Visserijdag over en dat was te merken. Gezellig, lekker compact en zeker ook leuk en leerzaam. Op de werf van de stadshaven was van alles te beleven en ook in de historische haven kon men van alles zien en doen op en rond de historische schepen. Bij 't Hôôt werd gevist door De Hoop en die vis werd door onze stadsomroeper gemijnd op de visafslag.

OUDERWETS GEZELLIGE VISSERIJ DAG

GEZOCHT: VESTINGGOUVERNEUR

Als U de komende weken regelmatig vriendelijk gedag gezegd wordt door iemand uit de vesting met een brede glimlach, dan is de kans groot dat het een kandidaat 'Vestinggouverneur' is. Want juist deze basishouding dient men te hebben, aldus Gouverneur Buiten Dienst Sybille van Gammeren. Zij was van 2013 tot 2016 de eerste die inhoud aan deze onbetaalde erefunctie mocht geven. "Ook een nieuwsgierige opstelling is belangrijk. Maar niet opdringerig." Voor de relatie met de gemeente en politiek is er een vinger spitsen gefühl nodig want er zijn daar maar weinigen die begrijpen wat het betekent om in een historische vesting te wonen en leven. Zelf heb ik vooral ook geprobeerd alles met humor te omkleden, want ook dat helpt".

Volgens één van haar opvolgers, Ronald van den Ende (2016-2019), dient de kandidaat vooral ook ijverig en nederig te zijn. "De meeste bewoners kunnen hun zegje wel zeggen. Komen ze er niet uit dan kan je een bemiddelende rol spelen naar bijvoorbeeld de gemeente. Daarnaast is het een must om een lange termijn visie

te hebben. Je hoeft geen stedenbouwkundige te zijn om te zien dat we hier over pakweg 15 jaar met een flinke uitdaging zitten. Verreweg de meeste inwoners zijn nu 55 plus. Als overheden en wooncorporaties nu niet in voorzieningen investeren dan kost het straks veel en veel meer om mensen zelfstandig te laten wonen."

En dat is wat de huidige Gouverneur Jan Willem den Besten (2019-heden) vooral ook benadrukt: "Een eigen agenda hebben is duidelijk niet gewenst. Vaardigheden om met bewoners een vestingvisie voor de toekomst te ontwikkelen is onontbeerlijk. En zeker ook over voldoende tijd beschikken om gevraagd en ongevraagd het gemeentehuis in te lopen. Daar zitten echt wel ambtenaren die mee willen denken. Maar helaas ook mensen die de weg naar Woerkum nog niet goed kennen.

Inwoners krijgen een formulier waarop zij kandidaten kunnen aanmelden. Dit formulier dient vóór 30 september ingeleverd te worden bij "Oude Liefde" of "Tante Bethje". De verkiezing is op 31 november tijdens "MAASI" in het Arsenaal.

Jan Willem

Sybille

Ronald

HET IS WEER VOORBIJ...

Afgelopen vrijdag werd het nieuwe kantoor van OLIVIER ARCHITECTEN op Hoogstraat 1 geopend. Op de foto Willeen en René Olivier en rechts Piet de Wit - inspirator en mentor voor het buro - die de opening verrichten.

EVEN VOORSTELLEN AAN NIEUWE BEHEERDER VAN 'T ARSENAAL

We spreken af op de plek waar het gaat gebeuren: het Kruithuis, Arsenaal. Maandagavond heeft hij even tijd en schud ik de hand van de 27-jarige Romano, onze nieuwe ondernemer in de vesting. Nieuw en vertrouwd, want we kennen Romano van onze feestweek waarmee hij 6 jaar geleden startte en van de feesten op d'n Bol. Zijn bijnaam Robaco past bij hem? Hij lacht: "Ja, ik houd wel van een baco-tje." (red: baccardi cola). Vertrouwd ook, want hij is geboren en getogen in Woudrichem. "In de lege borden buurt, de lezers weten wel waar dat is. Daar woon ik trouwens nog steeds, bij mijn ouders, want ja de woningmarkt hè. Maar ik heb 't er prima hoor, niks te klagen."

Al pratend lopen we door de 3 ruimten. Ook hier nieuw en vertrouwd, want Romano heeft de oude sfeer behouden met toch fraaie aanpassingen. Het meeste doet hij zelf, met familie, vrienden en zijn voetbalmaatjes en daar is hij trots op. Het café is praktisch klaar en vanaf oktober te huren voor feesten en

partijen, ook samen met de ze ruimte. De achterste ruimte is nog opslag maar op tijd klaar voor de 'grand opening' 18 januari. Romano nodigt ons allemaal uit. Overdag een kijkje nemen en 's avonds het openingsfeest. Dus zet de datum maar alvast in de agenda's, want daar wil je bij zijn!

Verder al concrete plannen? Jazeker, vanaf oktober staan er al aardig wat ingepland. Literair café, een paar partijen, Oktober Fest, Kunst in Altena en natuurlijk "MAASI" Maar voor oktober ga ik nog even lekker opladen, werktelefoon uit.

Heb je nog mensen nodig? Op dit moment ben ik aardig voorzien, maar voor jonge Woerkummers die het horecavak willen leren heb ik altijd een plekje.

Heb je hier altijd al van gedroomd? Niet persé, ik pakte gewoon de kans, de uitnodiging van het visserijmuseum. En ja, nu droom ik wel over wat ik hier wil bereiken. Woerkummers

verbinden, het Arsenaal is de perfecte locatie voor af en toe wat gezellige reuring en vertier. Voor jong en oud. Van lekker informeel met elkaar een biertje drinken tot lekker uit je dak gaan op goede muziek.

Tsja, het wordt snel duidelijk waar de enthousiaste doener voor staat. In één woord? "Samen". Hij kiest bewust om niet iedere week of vaste dagen open te zijn. Af en toe iets groots organiseren en versterken wat er al is. Hij onthult een paar plannen: Koningsnacht, samenwerken met de carnavalsvereniging en het "Pruuve maor" nieuw leven inblazen met misschien een net andere twist.

'Samen' betekent ook dat Romano onze lezers uitnodigt om met een leuk initiatief te komen. "Ik ga voor een goede balans tussen wat verdienen en het belang van onze Woerkumse gemeenschap." Oh en deze ondernemende persoonlijkheid wil heel graag een eigen huis in Woudrichem. Dus hij houdt zich aanbevolen voor een goede tip.

OP DE BARRICADEN!

Even wat feiten die veel van jullie wellicht al weten. Begin 20e eeuw was Woudrichem één van de belangrijkste visplaatsen. Als rond 1900 de zalmvangst in Woudrichem terugloopt gaan de ruim 100 vissersboten (!) door het hele land vissen. Kun je het je voorstellen wat een leven dat geweest moet zijn in de vesting? En wat een uitzicht op de haven met die massa vissersboten. Zo'n 150 jaar geleden zaten er zo'n 2000 mensen opgepropt in de vesting, waarvan 300 vissers. Maar liefst 90% van de bevolking leefde van de visserij. Er waren zo'n 20 bouwvakkers, 2 á 3 rijke families, 2 boerenbedrijven compleet met stallen en alle stank die erbij hoorde. Van elke soort middenstander waren er wel vier vertegenwoordigd. Verder een touwslagerij, mandenmakers, 2 smederijen, een timmerwerkplaats en zeilmakerij.

Doe nu je ogen eens dicht en ruik de vissen- en taangeur, zie het vuur en de rook en luister naar het gezang van de vrouwen, de karrenwielen, het getimmer, gezaag en geklaag. Het voortdurende geklop van klompen op straat.

En verbaas je over de vindingrijkheid... het breien van 'haalwanten'. Vissers hadden geen nagel om de kont te krabben. Wel hadden ze een extra duim aan hun warme wanten zodat ze die niet hoefden te zoeken terwijl hun handen stijf bevroren waren. Oplossingen zijn vaak simpel.

Heb je er wel eens aan gedacht wat er gebeurt als de huidige middenstand waaronder de horeca verdwijnt? Ik wel, en dat is geen leuk vooruitzicht. Er is nogal wat horeca verdwenen de laatste jaren. Laten we met z'n allen op de barricaden gaan en vanaf vandaag minimaal één keer per week een kop koffie, pilsje of wat dan ook bij onze horeca halen. We helpen ze de winter door, want we zijn van elkaar afhankelijk om een levendig stadje te blijven!

Want met 2 duimen

NIEMANDSLANDJES

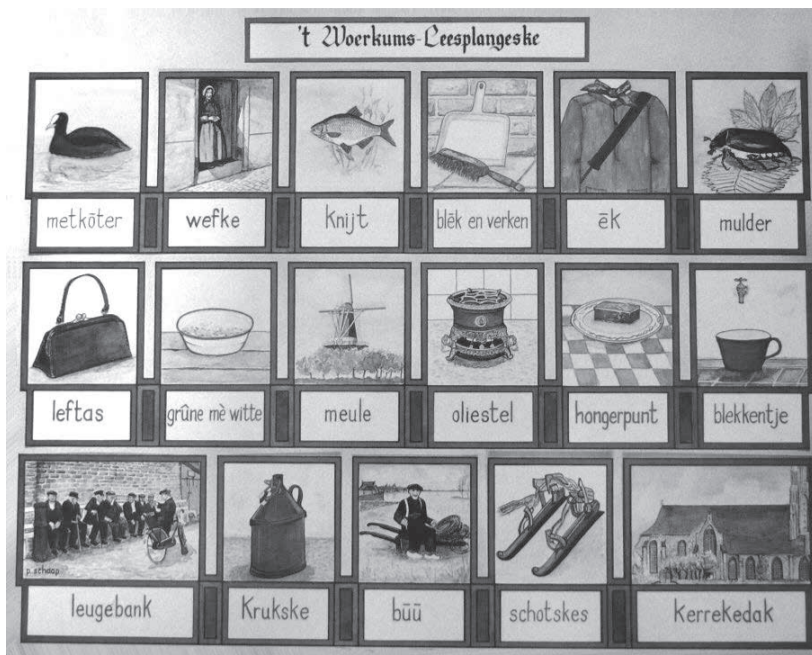
In vroeger dagen waren er in de vesting tal van handwerkslieden, winkeltjes en voorzieningen te vinden, en de bedrijvigheid daarvan was zichtbaar aan de voorgevels en op straat. Op oude foto's zien we groepjes mensen op straat, fietsen op een hardstenen stoep voor de Vivo kruidenier, geschoren linden en een gevelbankje waar terloops een praatje wordt gemaakt. De stoep waar al dit moois plaatsvindt is onderwerp van dit schrijfwerkje. Ook in het Woudrichem van nu zijn hartverwarmende plaatjes te maken van het gebruik van de stoep. Zoals Peter met boek en sigaar voor 'Tante Bethje', Coby tussen de vintage spulletjes van 'Oude Liefde', vriendelijk groetende bewoners tussen de bloemen op een bankje in de voortuin, en niet te vergeten de 'leugenbank' op D'n Bol met stamgasten en opvarenden van de Riveer. De stoep is zo een welkome plek voor een praatje met burens en straatgenoten, een kans voor vergroening van de vesting, een overgangszone tussen

wonen en het toenemende verkeer, en een mogelijkheid om op eigen wijze te laten zien wie er achter de gevel woont of werkt. Bij tientallen panden binnen de vesting loopt het kadastraal perceel tot voorbij de voorgevel. Vaak onbewust zijn bewoners eigenaar van een strook trottoir waarover ook nog eens jaarlijks belasting wordt betaald. Immers is het perceeloppervlak een belangrijke grondslag voor de waarde, en zo van invloed op heffingen en belastingen die op basis van de OZB worden vastgesteld. De eigenaren van deze wonderlijke 'niemandsländjes' voor de voorgevel kunnen ook met juridische argumenten aansturen op een nieuwe inrichting met kansen voor vergroenen en ontmoeten. In het Van Abbemuseum was enkele jaren geleden de tentoonstelling 'Van wie is de straat'. Daar was te zien dat bestuurders en bewoners van 'age friendly' steden kwaliteit kunnen winnen in de zone tussen alleen en samen, en tussen huis en straat. Ook is onlangs het boek 'De Stoep' verschenen over de verschillende

vormen en mogelijkheden van straatleven. Op creatieve wijze en met prachtige voorbeelden is te zien dat de straat meer kan zijn dan een parkeerplaats voor auto's. Dit boek zou op het nachtkastje moeten liggen van de ingenieurs en bestuurders die straks bepalen hoe de nieuwe bestrating van Woerkum eruit komt te zien na het vervangen van de riolering. De Gemeente Altena is volgens eigen zeggen voorstander van 'tegelwippen' en vergroenen. Prima hoor, en met enige fantasie zie je de overgangszones in de vorm van bloemtafels, gevelbankjes en tuintjes al in de vesting staan. Hoe mooi kan het zijn!

UN HORTJE GELEJE OVER 'T WOERKUMS LEESPLANGESKE

Gemaakt door Piet Schaap (Schaap Kunstatelier in Woudrichem)

De vakanties zitten er voor de meesten van ons weer op! We zijn terug in "Woerkum" vanuit alle windstreken der aarde, want vreemde talen zijn voor ons, hoe dan ook, geen probleem. Nu kunnen we weer "Woerkums" praten, als we die taal tenminste nog spreken en beheersen... Als geboren Woerkummer werd jou die "Woerkumse Taol" bijgebracht en "dâ ging aigelluk vån èèges en ge wist nie beter; ut kwâm vloeiend út oewe mond". Dialect spreken was trouwens standaard in heel onze streek. Ieder dorp had zo z'n eigen klanken en woorden en we hoorden direct uit welk dorp of gehucht iemand kwam. "Ut Woerkums" versilde echter toch wel sterk in klank en bewoordingen met die van andere dorpen. Het was wat zangerig en lijsig, zo van: "Jao waor, dâ is wel zeker hoor". Maar ook

mooie Woerkumse woorden waren er zoals: "Buu, schotskes, metkôter, un èèk en un kneit. We hebben er het "Woerkums leesplangeske" aan overgehouden. Maar dan rond je 6e jaar ging je naar de "lêêgere school" en daar kwam de "Nêderlandse" taal in woord en daad op de proppe: Je moest het schrijven én spreken. Op de christelijke school moest je dan ook nog eens, vanaf de 5e klas, elke maandagmorgen een psalmvers, vlot en vloeiend in zuiver Nederlands, uit het hoofd opzeggen (âf en toe un hêël getob hoor!). Maar het werd nog gekker. Op zeker moment mochten we van een nieuwe Meester (een kwekeling) tijdens de lessen géén Woerkums meer praten (nog net wel op het schoolplein). Dwangmatig werd ons het "Woerkums" ontnomen: De Rotstraat! "Later zullen jullie me

dankbaar zijn, zei tie, want de wereld is groter dan Woudrichem." Ja, de taal is verbindend, maar soms ook lastig en verwarrend. Dat ondervond, un hêël hortje geleje, een Indonesisch gezin, dat in Woerkum kwam wonen. Ze spraken goed Nederlands en Indonesisch en de kinderen ook al aardig "Woerkums". Eén van de meisjes kreeg verkering met een jongen uit het nabijgelegen Waardhuizen en na un hortje werd het tijd dat de wederzijdse ouders eens kennis met elkaar gingen maken in "Waerthúze". Na de koffie werd de Indonesische vader mee naar buiten genomen om "d'n Hof" te bekijken. Vol belangstelling vroeg de Indonesische Woerkummer: "Heeft u die plantjes allemaal zelf gekweekt? Oôh, wel jattik, alles" kreeg tie ten antwoord. In de schuur gekomen stond daar een gloednieuwe motorfiets en weer zei die Woerkummer: "Prachtig meneer, kun je die hier ook kopen? Oôh, wel jattik, gin preblêem vur main hur" was het antwoord. De vader van het meisje vertelde mij later, dat hij toch wel grote bedenkingen had over die familie, want hij was ervan overtuigd, dat de man telkens zei: "oh, dat jat ik" (ipv oh, jazeker). De twee jongelui zijn getrouwd en die "verstonden" elkaar een heel stuk beter! En hoe ging dâ mè de Woerkumse jong? Wel die kwaome âllemaol tweetaolig âfgestudeerd vån de lêêgere school: ut Woerkums en 't Nederlands, âltaid hendig waor! Hâ die kwâl vån un kwekeling toch noch gelaik! Agge dâ mâr wit.

🌀 NIEUWE VESTINGGENOTEN GENIETEN OP DE WAL 🌀

Met een levenslange ervaring beginnen Jacqueline Nieuwenhuis en Henk Grootegoed samen aan een nieuw spannend avontuur op de Rijkswal in Woudrichem. Jacqueline was docente en later zorgcoördinator op het DaVincicollege en voedde samen met haar man drie kinderen op in Sleeuwijk. Henk was manager bij Philips in Eindhoven en later bij het chipbedrijf NXP. Hij woonde met zijn vrouw en drie kinderen in Son en Breugel. De afgelopen jaren hebben beiden afscheid moeten nemen van hun partner en een nieuwe weg vooruit moeten zoeken. En dat lijkt te lukken. Ze combineren hun ervaring van organiseren vanuit het werk met een breed scala aan hobby's. Henk volgde een bridgecursus zodat hij de interesse van Jacqueline kon delen en zij leerde golfen. Henk wil doorgaan met zijn schrijfcursussen die hij tien jaar geleden in Eindhoven begon. 'Fictie heeft mij altijd geïnteresseerd. Het was een noodzakelijk tegenwicht voor de precieze, resultaatgerichte aspecten van mijn dagelijkse werk.

Ik had iets nutteloos nodig." Lezen is voor Henk altijd een must geweest. Jacqueline wil een eetclub oprichten. "Ik kook graag voor andere mensen. We kunnen hier zes mensen hebben." Ook wil ze graag blijven werken in het bestuur van Progressief Altena. Nog voordat ze in Woudrichem woonde, zat ze in de leesclub van Tante Bethje. En daar wil ze mee doorgaan. En dan natuurlijk genieten van vijf kleinkinderen en binnenkort zes. "En we wandelen graag samen", zeggen ze allebei. Nu zijn er eigenlijk nog maar twee grote projecten over: het binnenhalen van de vleugel. Het lukte niet bij de grote verhuizing. Ze waren bang dat het niet door de deur zou passen, of dat de vloer het gewicht niet zou kunnen dragen. Maar nu is alles gecontroleerd. En om een zeilboot te kopen. Henk vaart al 40 jaar. Toen hij in Son en Breugel woonde, moest hij noodgedwongen naar Zeeland rijden om bij zijn boot te komen. Straks kan hij die bijna vanuit het raam zien.

Redactie: Ewa Wildmark + Ronald van den Ende + Joyce Zuidam + Leo SLuimer + Arie Metz + Jan Horjus + Jan Willem den Besten • Fotografie: leden van de redactie • Tekening Maaspunt: Ineke Becht

Contact: 06-53 20 60 99

Wilt U zich opgeven voor de digitale versie? Mail dat dan naar: info@woudrichemvesting.nl

't Poortaal-archief vind je o.a. op woudrichemvesting.nl en heel veel over Woerkum op www.woerkumshoekske.nl